

Mikołaj Jacek Łuczak: Komunikacja w społeczeństwie sieci. Technologia, bezpieczeństwo i zmiana społeczna

Recenzja
dr hab. Radomir Miński prof. SWPS

ISBN
978-83-66353-33-6 (wersja drukowana)
978-83-66353-34-3 (wersja elektroniczna)

Mikołaj Jacek Łuczak – kulturoznawca, doktor socjologii, adiunkt w Instytucie Pedagogiki Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Autor publikacji m.in. z zakresu teorii systemów, socjologii medycyny i komunikacji społecznej, w tym książki *Przestrzenie komunikacji społecznej* (Słupsk 2016).

Z recenzji:

Książka Mikołaja Jacka Łuczaka posiada szereg zalet, wśród nich niewątpliwie wymienić należy fakt, że Autor książki o komunikacji idzie z duchem modnej obecnie interdyscyplinarności. Pragnę zaakcentować zwłaszcza refleksje Autora nad kategorią bezpieczeństwa informacji, albowiem właśnie ona wydaje się dziś mieć najpoważniejsze konotacje praktyczne. (...) Refleksja nad kategorią komunikacji, będącej istotą relacji w świecie społecznym, a jak wskazuje Autor, także w domenie tworzonych przez człowieka systemów technicznych, jest jednym z kluczowych wyzwań filozofii, socjologii i psychologii, a także młodszych rodowodowo, choć już bardzo wyspecjalizowanych nauk o komunikacji, czy wspomnianych już nauk o bezpieczeństwie.

Jest to jedna z osi interpretacyjnych przyjętych przez Autora. Z kolei zawarte już w samym tytule książki, odwołanie do koncepcji „społeczeństwa sieciowego” Manuela Castellsa, wyznacza drugą oś interpretacji zjawisk społecznych, podejmowanej przez Autora. Trzecią jest tzw. „myślenie systemowe” – będące określonym paradygmatem opisu, modelowania i analizy złożonych zjawisk, który jest z powodzeniem, choć na różne sposoby, stosowany na wszelkich polach eksplorowanych przez współczesną naukę.

Dzięki takiej – trójosiowej analizie – proponowany w pracy dyskurs, wpisuje się w aktualny kontekst filozoficzny i naukowy. Istotnym walorem pracy (...), jest również to, że prezentowane wywody, będące próbą odpowiedzi na pytanie o istotę procesów

zapośredniczanej technologicznie komunikacji i związanej z nią zmiany społecznej – prowadzone są niejako, na przecięciu wspomnianych osi interpretacyjnych. Na tym właśnie, polega moim zdaniem, istotna oryginalność książki. (...) Autor odnosząc się do wielu teorii, w tym również do klasycznych teorii socjologicznych, nie pozostaje bierny w ich recepcji, ale z powodzeniem podejmuje wysiłek ich reinterpretacji i adaptacji do podejmowanej przez siebie problematyki, a gdy jest to uzasadnione, także je autorsko rozwija. Czyni tak między innymi analizując w paradygmacie systemowym wymienioną już przeze mnie kategorię bezpieczeństwa, ale także zagadnienie cyrkulacji informacji w sprzęgających się wzajemnie sieciach społecznych i technologicznych.

dr hab. Radomir Miński prof. SWPS

Spis treści

Przedmowa . 9

Wstęp . 11

Część I. Podstawy teoretyczne . 17

1. Komunikacja społeczna . 19

1.1. Podstawowe zagadnienia . 19

1.2. Definicja i modele komunikacji społecznej . 21

2. Perspektywa systemowa . 33

2.1. Ludwiga von Beralanffy’ego system żywy jako system otwarty . 33

2.2. Norberta Wienera system cybernetyczny jako system dynamiczny 36

2.3. Humberta Maturany i Francisca Vareli systemy autoreferencyjne . 38

2.4. Podsumowanie – systemy, mechanizmy, kategorie . 44

3. Perspektywa społeczna . 59

3.1. Antropologiczne ujęcie przestrzeni działań przedmiotowych i działań komunikacyjnych . 59

3.2. Teoria działania komunikacyjnego a systemowe ujęcie społeczeństwa i komunikacji . 62

3.3. Bezpieczeństwo w perspektywie systemowej a komunikacja 69

Część II. Rekonstrukcja układu infoprzestrzeni – cyberprzestrzeń . 73

1. Technologiczny system informatyczno-telekomunikacyjny . 75

1.1. Struktura sieci informatyczno-telekomunikacyjnych . 80

1.2. Działanie sieci na poziomie elektroniczno-informatycznym . 81

1.3. Działanie sieci na poziomie administracji i zarządzania . 94

Spis treści

2. Technologiczna i społeczna przestrzeń komunikacyjna . 103

2.1. Konwergencja technologii i jej efekty . 104

2.2. Efekty sieciowe, efekty psychospołeczne a działania w sieci . 111

Część III. Rekonstrukcja układu informacyjno-konektywnego . 123

1. Globalizacja informacyjno-komunikacyjna . 125

1.1. Technologiczne przekształcenie praktyk komunikacyjnych . 125

1.2. Komunikacyjne przekształcenia praktyk społecznych i kodów kulturowych . 139

2. Cyrkulacja informacji . 157

Część IV. Rekonstrukcja układu infosfera – cybersfera . 173

1. Transformacja struktury społecznej . 175

2. Sieć – informacja – cyrkulacja . 183

Zakończenie . 193